fersdorfers többen szólottak helyeslőleg Beust gr. politikája mellett: szót emel

Gr. Beust: Néhány bevezető mondat után áttér azon aggodalmakra, melyeket a vörös-könyv előidézett s kérdi, mi ennek az oka? A vörös-könyv harmadszor jelent most meg, s előterjesztését örömmel fogadták; honnan van mégis, hogy mindannyiszor oly éles megtámadásoknak van kitéve, mig ez például az angol kék-könyvnél nem történik, pedig ez sokkal többet foglal magában, s még sem beszélnek soha ott a sok jegyzékirás ellen? stb. Oka egyszerüen az, mert ott nem gondolhatnak arra, hogy a kék-könyv közzététele megszünjék; majd ha itt is meggyőződnek arról, hogy hiába akarják ezt kierőszakolni, megszünik a sok lárma, mely csak is erre van irányozva.

A vörös-könyv tartalmát illetőleg támadt nyugtalanságra megjegyzi, hogy ámbár az első benyomás itt ugy, mint az összes európai sajtóban kedvező volt, az azóta felmerült aggályokra válaszolni akar.

Három fő észrevétel tétetett: szükségtelen beavatkozás Németország ügyeibe, különös ragaszkodás Francziaországhoz, és ellenszenv Poroszország iránt.

A mi az elsőt illeti, a Németország ügyeibe való avatkozást nem érti, hogy lehet ezt ma felhozni, s a vörös-könyv okmányaival bizonyitani; alkalmul erre csak a Münchenbe és Stuttgartba küldött sürgönyök szolgáltattak, de ezeknél világosabban formulázni a teljes tartózkodást már nem is lehet. Egy szó sincs ott, mely pressionak vagy fenyegetésnek vétethetnék, s egy 1867-ben kelt sürgönyben még különösen hangsulyoztatott az is, hogy ha a délnémet kormányok szövetséget akarnának alkotni, ezt nem szabad semmi összeköttetésbe sem kozni Ausztriával. Ezt máshol, ezt Berlinben is tudták, s ha ezen, a béke érdekében tett kezdeményezések viszonzás nélkül maradtak, ez mindenesetre azon érzelmet támasztá, hogy ott tul nem hajlandók velünk tárgyalásokba bocsátkozni.

A Drezdába küldött sürgöny sem tekinthető beavatkozásnak, mert ha minden közlemény, melylyel egy német kormányhoz fordulunk, beavalkozás, akkor nem tudom, mit kell tenni, ha csak a határokat Németország felé el nem zárjuk.

A' közös kormány nem hivta Bécsbe a lövészeket, a vasuti congressust, a journalista-gyülést, s nem igyekezett eljövetelükből politikai tőkét faragni, hogy Németországban propagandát csináljon vele.

Mielőtt áttérne a Francziaország iránti rokonszenvre, érintenie kell nehány szóval a Németországgal való viszonyt, s az ezzel járó nehézségeket.

A bizottságban nyilatkozott volt már, hogy Ausztria és más államok közt nem létezik szövetség. De itt ellentmondások tolulnak előtérbe. Mindig azt mondják: „Ne törödjünk Németországgal; a prágai békével le van játszva németországi szerepünk.“ Ebből egyenesen következik, hogy a prágai béke folytán támadt helyzetünknél fogva, akárkivel is szövetségre léphetni. S mégis azt sürgetik másfelől: Francziaországgal ne kössünk szövetséget. De Oroszországgal se kössünk szövetséget.

Ez ellentmondásokat megoldja ez a tétel: Ausztria ne foglalkozzék Németországgal, mig Németország Ausztriával foglalkozik.

Ez lehet német politika Ausztriában, de nem osztrák politika; én pedig osztrák politikára vagyok hivatva. (Kiáltások: Helyes!)

E gondolat: „Természetes szövetségesünk ke let irányában Poroszország,“ igen tetszetős, s ő nem is kétkedik Poroszország jóakaratában, de ez lassu menetü constellatió, s előre ki nem számitható momentumok esnek közébe.

Be kell vallanunk, hogy Francziaország őszinte barátunk. Komoly kérdés: elidegenitsük-e magunktól épen ott, hol szükségünk van rá. Francziaország az utóbbi években nevezetes szolgálatokat tett nekünk. Mi nem kerestük a franczia támogatást; nagy kormányok közt a jó szolgálatok felajánltatnak s kéretnek. (Felkiáltások: Helyes.)

E jó viszony nemcsak a cabineteké, hanem a nép sympathiáin alapszik. A franczia nép rokonszenvez az osztrák-magyar birodalom németei, magyarjai és szlávjai iránt, azért mivel Ausztriához tartoznak, nem pedig majd az egyikért, majd a másikért, a szerint, a mint eszébe jut Ausztriától elfordulni. (Helyes!) A magyar-osztrák birodalom szivesen fogadja mindenkinek kezét, ki ujjászülési processusában barátsággal fordul feléje. (Tetszés.)

A körülményes magyarázatok, mint a magánviszályoknál, s ugy a politikában is még rontják a dolgot. Nem akar mély magyarázatokba bocsátkozni. Látogatásokról, fogadásokról beszélnek. Megjegyzi, hogy Werther báró mindig szivélyes fogadtatásra talál nála, s a mi másfelé történik, nem kisérheti részletesen figyelemmel.

Azt hiszi, hogy ellenszenv Poroszország irányában, valamint a teremben, ugy azon kivül sem létezik. Ha pedig az ellenszenv személyes, ugy nyiltan bevallja, hogy ő csak a passiv fél. Nem lesz szükkeblü türelemben és békülékenységben, de óvni és védelmezni fogja az osztrák-magyar monarchia érdekeit minden veszély ellen. (Bravo!)

Ez ellenszenvet régibb időre viszik vissza. Olvassák meg a berlini és bécsi hivatalos lapok 1855. és 1862. évfolyamait, ott több czikk foglalkozik a szász külügyminiszterrel. A bécsiek akkor ugyancsak dorgálták; mig a berlini lapok szerint a legjobb hazafi és legbelátóbb miniszter.

Végül áttér a schleswig-holsteini háborura s kijelenti, hogy európai háboru akkor épen nem volt kilátásban.

Ezután még Rechberg gr. tett néhány személyes észrevételt s miután az előadó constatálta, hogy valamennyi szóló bizalmát fejezte ki a külügymiszter iránt, az ülés d. u. 3 órakor befejeztetett.

Pestvárosa közgyülése aug. 10-én.

Elnök: Gamperl A. d. u. 4 órakor nyitja meg az ülést. Napirendretérés előtt olvastatik a belügy- s az ezzel kapcsolatban lévő igazságügyminiszteriumi leirat a pestvárosi f. évi jul 7-én tartott közgyülésnek határozata iránt. A miniszteri leiratok a czélba vett hivatalok szaporitására forditandó 38 ezer ftot csak 35600 ftnyi összegig hagyják helyben, s ezen összeg határán belül tanácsolja a hivatalok szaporitását. A pályázatok azonnal megkezdendő kihirdetése elhatároztatik. Ezután Széher M. inditványa olvastatik, mely szerint a belváros határain belől egyetlen kripta se türessék meg. Határozatba megy. Napirenden van több rendbeli tárgy. A szavazatszedő bizottság elnöke bejelenti a józsefvárosi plebánia betöltése alkalmából történt szavazatok eredményét, 150 szavazat akként oszolván szét, hogy Galobics 68, Markus 65 szavazatot kapott, a többi pedig más 4 egyén közt oszlott meg; általános szavazattöbbséget egyik sem nyert. Uj szavazás rendeltetvén, el a szavazási idő holnap d. u. 3—½5-ig tüzetik ki. A városi tanács inditványt terjeszt a közgyülés elé, miszerint innét tul a megvitatás alá kerülendő ügyek a tanács által közvetve terjesztessenek a közgyülés elé. Elfogadtatik oly hozzáadással, hogy a tanács esetről-esetre véleményes megjegyzéssel kisérje az előterjesztvényeket. Hosszu vita keletkezik ezután a kőbányai ut kiköveztetése, vagy macadamizirozása fölött. A kiköveztetés 29 szavazat ellen 35 szavazattal el vettetik. Erre ismét a macadamizirozás vagy kavicsolás fölött támad vita, mely Királyi Pál azon véleménye elfogadása által záratik be, miszerint az ügy utasittassék előbb a városi tanácshoz. Ire elnök 6 órakor bezárja az ülést.

Különfélék.

Pest, aug. 10.

Személyi hirek. — A királyné mult szombaton Geratshausenből a nápolyi királyné kiséretében Münchenbe rándult a nemzetközi kiállitás megszemlélésére. — Simor János esztergami érsek bibornokká neveztetését egy bécsi sürgöny szerint Trautmansdorf gróf már notificálta a magyar kormánynak. — Ghyczy Kálmán a karlsbadi fürdőben mulat, hol Horvát Boldizsár igázságügyminiszter is időz családjával, s hová még Majláth György semmitőszéki elnök és b. Eötvös közokt. miniszter is váratnak. — Kiss György, Izsák városa ref. tanitója hosszu szolgálati ideje alatt szerzett érdemei elismeréseül a koronás ezüst érdemkeresztet nyerte. — Szentiványi Károly érdemes hazánkfiának balesete a multkori elgázolás alkalmával még sem oly jelentéktelen volt, mint örömmel hinni akartuk, mert hir szerint azóta meglehetősen aggasztó állapotban van.

— Kovács Zsigmond, pécsi püspök beigtatása e hó 25-én fog Pécsett véghezmenni.

— Barthos Sándor, Baranyamegye egyik legbuzgóbb szolgabirája, szélhüdés folytán e hó 5-én meghalt. — Szabó Imre, szombathelyi püspök, ma Bécsbe utazott, hogy Falcinelli pápai nuncius kezébe letegye a professio fideit.

— Koós Ferencz ref. lelkész, kinek ügyéről többször értesitettük olvasóinkat, s ki iránt a delegatióban is történt interpellatió, julius 27-én bukuresti fogságából szabadon bocsáttatott, miután az illető romániai kormánykozegek meggyőződtek, hogy az anyakönyvek stb. nincsenek nála. Miután 10 frank birságot lefizetett, utlevele láttamoztatott, s nevezett hazánkfia Marosvásárhelyre utazott, hová már megérkezett. Elutazása előtt még azt is megigérte, hogy ha netán még találna iratai közt a bukuresti magyar egyházra vonatkozókat, sietni fog visszaküldeni. Ezzel, ugy látszik, vége van e soká tartott kellemetlen ügynek.

—

Fővárosi hirek. — A pesti izr. templom perselyét kirabolták, és pedig most már másod izben. Nehány év előtt hasonló eset történvén, a perselyre három Wertheimféle lakát alkalmaztatott — de ez nem akadályozta a jó madarakat, hogy a 80—90 ftra rugó összeget belőle ki ne lopják.

— A közuti vaspálya-társulat folyamodása ujabb épitkezések iránt, miről mult számunkban terjedelmesen emlékeztünk, a város gazdasági bizottsága által hosszabb vita után pártolólag fogadtatott s 12 tagból álló küldöttség neveztetett ki térbejárás és véleményadás végett.

— Az államvasut-társaság képviselőségének irodái, ezek közt a f. hó 1-sejével életbe lépett viszkereseti hivatal is, folyó évi augustus 11-kével az uj helyiségbe, „Erzsébettér 1-ső sz. alatt, 1-ső emelet fognak“ áthelyeztetni.

— A katonai jurisdictio ügye a közös hadügyministerium kebelében ujból felvétetett s javaslatok készittetnek az egész katonai igazságszolgáltatásra, ugyszintén katonai büntetőtörvényekre nézve. Mint mondják, b. Kuhn hadügyminister e javaslatokban meg akar felelni a szabadelvü igényeknek, s behozza a nyilvánosságot, szóbeliséget, általános fellebbezési jogot a harmadik forumig s a hadbirák teljes függetlenségét. A törvényhozások hozzájárulása iránt annak idején a kellő lépések meg fognak tétetni.

— Sava Rajkovics, egy a cseh-morva zavargásoknál részt vett szerb a lajtántuli tartományokból kiutasittatván, Pestre jött, innen azonban, mint irják, szintén azonnal tovább utasittatott Belgrádba.

— A zárdák vizsgálata iránti rendelet Lajtántul hivatalosan kiadatott már, de távolról sem oly szigoru, mint előre hirlett. A zárdák feletti felügyeleti jogot a püspökök birják és csak ha vonakodnak a kivánt felvilágositásokat és kimutatásokat megadni, — eszközölhet a világi hatóság vizsgálatot.

— A pestvárosi törvényszék személyzetének szaporitása alkalmából azon kérdés merült fel, vajjon a birói hatalomról szóló törvény után e szaporitás, kinevezés vagy választás által fog-e történni. Egy igazságügyminiszteri leirat tudatja a várossal, hogy egyelőre még választandók a birák a régi szokás szerint.

— A fővárosi helyszinelési munkálatok megkezdettek, s 1. szám alatt a városház jegyeztetett be.

— A Pesten lakó lengyelek holnap szerdán délelőtt a belvárosi templomban ünnepélyes isteni tisztelettel fogják megülni a lublini unio emlékének nemzeti ünnepét.

— A lipótvárosi basilica körül, ugyszintén a régi német szinháztéren felállitandó boltok épitéséhez már hozzáfogtak, s az elsővel octoberig akarnak elkészülni.

—

Vidéki hirek. — Lónyay Menyhért pénzügyminiszter. Hátszeg mellett most szerzett jószágára harmincz székely családot akar letelepiteni. Minden család kap 400 □ öl belső telket, csinos lakházat, két hold szántót, legelőt, tüzifát jutányos áron; a székely családoktól igényelt kötelezettség: a mezei munka végzése a vidéki szokásos napszám mellett; télen: fát vágni az urasági erdőben, durván kifaragva eszköz-f nak: a vágási dij alku szerint állittatik meg. Az uradalom ezeken kivül templommal, iskolával, pappal és tanitóval látja el e telepet, melynek igy tagjai, ha szorgalmatosak lesznek, teljes jólétre számithatnak.

— Igazságszolgáltatásunk vidéki kezelőiről minden nap kapunk hireket, ujabb basáskodások iránt. Ma Tasnádról Veres Márton szabó mester panaszkodik, hogy Tasnádról távollétében a városbiró T. L. házánál megjelenvén, a szabóczéh ládáját erőszakkal felnyittatta s egy segédnek vándorkönyvét kivéve, ennek átadta, ugy hogy ez tovább utazott, pedig mesterének adósa volt. A házi és üzleti jogaiban ekként sértett fél hazajövén, miután két napig hiába kereste a főbiró urat s végre a casinóban szerencsésen megtalálta, kérdezni bátorkodott, mi joggal nyitotta fel távolléte alatt a főbiró a czéh ládát, az illetők minden kihallgatása nélkül, s mi joggal adta ki a vándorkönyvet oly segédnek, ki adós s ki most eltávozván, alkalmasint nem fog sietni a visszatéréssel adóssága megfizetése végett? Egyuttal a károsodásért felelőssé tette a hatalmaskodót. A válasz erre igy hangzott: „hol tanulta maga a törvényt, hogy ily okos? kitakaradjék a szobámból, mert“ stb. — Mint a sérlett fél, nekünk irja, az emelni szándékolt panaszról és a kártérités követelésről is lemond, hanem az egész ügyet a közvélemény itélete alá bocsátja, ez pedig már rég itélt igazságkiszolgáltatóink ily sajnos példányai felett.

— Az erdélyi vasuti munkálatok a Küküllő mellékről már egész Vizaknáig haladtak s két hét óta folynak e városban is. Jellemző, hogy mig egy részt itt a vasuti közlekedést az ipar és kereskedelem főemltyüjeként tekintve, óhajtva várják, — sokkal több azoknak száma, a kik a fehér-veres zászlócskák látásán, mint gyermek a mumustól megrémülve, siralmas hangon kezdenek panaszkodni véres vorejtékkel szerzett birtokuk össze vissza nyirbálásán, a napszámos hiányon, a bekövetkezendő drágaságon, s Isten tudja még miféle, előre is nem remélhető végelszegényedésen.

— Kőhalomszék börtönéből következő sajátságos esetről tudósitanak. E napokban a szék börtönének udvarában az egyik őr midőn fegyverét takaritotta: egy (talán gyermekgyilkosságért letartóztatott) czigányné felszólitotta, hogy lője főbe, mert nem érdemes, hogy éljen. A börtönőr azt felelte, hogy nincsen gyutacsa, de miután a czigányné azt is adott, csakugyan betöltötte kivánságát, s a szegény nő halva rogyott össze.

— Szerencsétlenségek. — Kis-Unyom községében e hó 6-án a villám lecsapott s a templom tornyát elhamvasztotta. — Marosvásárhelytt a Maroson levő „szoda“ mellett egy kőmives legény fult meg, ki egy félkupa pálinkában (!) fogadott, hogy a veszélyesnek ismert helyet meglábolja. Nevezetes pedig ez még azért is, mert akadtak nézők is, s ezek, nem hogy segitségére mentek volna az ott kikötve levő csónakon, hanem hagyták hideg vérrel megfulni.

— Az „első“ vasuti szerencsétlenség is megesett már a kolozsvár-váradi vonalon, mielőtt még a közlekedés megnyilt volna. Egy porondhordó kocsi egy a pályán vigyázatlanul járó munkás lábát leszakasztá s általában a kiváncsi bámuló nép oly vakmerőséggel mászkál a robogó mozdony előtt, hogy csoda, hogy eddig többen nem estek áldozatul.

— Maros-Vásárhelytt az uj képviselőválasztásnál — hir szerint — Knöpfler Vilmos a Deákpárt jelöltje.

— Az alföldi magyar köznép ámitottsága folyvást tart, s a mult hónapok alatt belevert eszmék sok ideig nem lesznek kitolhatók lelkéből. Mint a „Sz. H.“ irja, Szegeden naponként ismétlődnek oly jelenetek, hogy egy hitványabb, obscurus ember a legnépesebb helyeken, nagy tömegek csoportosulása mellett el kezd beszélni „zsidó- és urnyuzásról,“ és épen akkor, midőn „urak“ mennek arra, mintha csak azoknak akarta volna mondani. Az e fajta jelenetek — jegyzi meg a „Sz. K.“ — régóta mindennapiak, és szomoru bizonyságot tesznek a felől, hogy becsülettudó népünk erkölcse az alkotmányos mozgalmak bünös visszaélései folytán nyersebb, durvább lett, s nyerseségét a hol csak lehet, nem mulasztja el különösen a müveltebb osztálybelivel éreztetni. Ezen a bajon már csak az idő segithet, de ez is ugy, ha a népnevelés szent ügyét az arra hivatottak lelkük egész erélyével fölkarolják. De vannak a köznép elámitottságának egyéb közvetlen s már is mutatkozó gonosz következményei is, miknek sulyát épen maga az elvakitott nép fogja érezni. Igy Horgoson adnak vesznek az emberek ingatlanokat, a nélkül, hogy a telekkönyi átiratással törődnének, s igy megy a birtok egyik kézből a másikba. És miért van ez? Mert várják a stempli és százalék eltörlését. Szentül hiszik, hogy ennek rövid idő alatt meg kell lenni, s ők bizony csak megvárják azt, mert akkor nem kerül annyi költségbe az átiratás! Lesz bizonyára elég áldozata e balhiedelemnek. És akkor segitenek-e majd rajta a lelkiismeretlen ámitók, kiknek az áldozat szerencsétlenségét köszönheti?!

— Tüzesetek. Gyulakeszi zalamegyei helység mult napokban leégett; a templomon és temérdek betakaritott életen kivül 80 ház égett el; a tüz gyermekjátékból eredt. — Kis-Kanizsán e hó 3-án, dühöngő szélvész közben tüz ütvén ki, nehány percz alatt 10 ház és melléképületei lettek a lángok martalékává; egy kis fiu is beégett, mialatt az istállóból kiszabaditani akarta a házi állatokat.

— Adat a megyei igazságszolgáltatáshoz. Ravaszi Mihály, bajai ügyvéd, közzététel végett felhivást küldött be hozzánk, melyben Bácsmegye szántovai szolgabiráját, Sándor Istvánt, nyilvánosan felszólitja, hogy Balázs József felperes részére Sákova község mint alperestől végrehajtás utján felvett 159 frt 69 kr kereseti összeget és perköltséget a felhivó ügyvéd kezeihez Bajára megküldje annál inkább, mert a követelő ügyvédnek nincs reménye egyhamar megfordulni Sándor István szolgabiró ur kerületében, miután ő és számos kartársai elhatározták, hogy mindaddig, mig Sándor István szolgabiró ur fog e kerületben biráskodni, illetőségéhez tartozó kereseteket vagy peres védelmet egyátalában elvállalni nem fognak. — Nem-e irigylendő állapot ez aztán az igazságszolgáltatást kereső szegény népre?

—

Egyház és iskola. — Tanodai kimutatások. — A hódmezővásárhelyi reformatus lyceumban. A mult tanévben 8 rendes tanár müködött, tanitó volt összesen 242, ezek közül helv. hitv. 120, ágost. hitv. 6, róm. kath. 40, gör. kel. 47, zsidó 39; az intézettel tápintézet is van egybekapcsolva, melyben több szegény tanuló nyert segélyezést; különben az intézet hallgatóinak száma a mult évhez képest tetemesen csökkent. — A nagyszebeni kir. főgymnasiumban 21 tanár alatt volt 394 tanuló; vallásra nézve r. kath. 169, gör. kath. 54, gör. kel. 168, helv. hitv. 2, zsidó 1, nemzetiségre nézve magyar 129, román 206, német 55, cseh 4, osztályzatra nézve kitünő volt 59, elsőrendü 199 stb. E gymnasiumban a tanterv a kormány rendeletéhez képest már ez évben átalakittatott az I. és V. osztályokat illetőleg. — A kolozsvári főgymnasiumban müködött 12 rendes, 5 rendkivüli tanár, tanuló volt összesen 606, kikről azonban a jelentés nem hoz statistikai táblázatos kimutatást. — Az iglói ágost. h. főgymnasiumnál 12 tanár alatt volt összesen 347 tanuló, és pedig ág. h. 219, helv. h. 81, róm. kath. 19, zsidó 19, nemzetiségre nézve magyar 161, német 138, tót 39, megemlitést érdemel, hogy e gymnasium egyik tanára Scholcz József 51 évre terjedő tanárkodása után az egyházmegye által igen megérdemlett nyugalomba helyeztetett teljes fizetése megtartásával, miután ő felsége által is a koronás arany érdemkeresztel diszittetett. — A szombathelyi kath. főgymnasiumban müködött 15 tanár, tanuló volt 583, ezek közül r. kath. 513, gör. kel. 1, ágost. h. 1, zsidó 68, nemzetiségr nézve magyar 563, német 14, slav 6. Van ez intézetnél egy önképző- és segélyegylet, melynek tőkéje ez évben 1277 ftra szaporodott, s melynek jövedelméből 116 ft fordittatott segélyezésekre. — A csurgói helv. hitv. gymnasiumban 7 tanár alatt volt összesen 101 tanuló, és pedig helv. hitv. 53, ág. hitv. 9, r. kath. 24, zsidó 15, a létező tápintézet jótéteményeiben 71 tanuló részesült.

— Országos középtanodai tanáregylet. Ney Ferencz értesiti az egylet tagjait, hogy a f évi aug. 28-tól szeptember 1-ig Pesten tartandó közgyülésre utazó tagtársak számára az utazási dij felének elengedése iránti kedvezmény a közlekedési vonalok majdnem valamennyi igazgatóságától már megérkezett. Az utazási igazolvány használhatásának időtartama aug. 22-től szeptemb. 5 ig terjed. A jegyek szétküldése aug 12-én kezdetik meg.

— Az országos középtanodai tanáregylet választmánya f. é. auguszt 12-én d. u. 5 órakor a pesti főreáltanodában ülést tart, melyre Ney Ferencz elnök a választmány összes tagjainak megjelenését annál is inkább kéri, mivel az ülés fő tárgyát a közgyülést előkészitő intézkedések teendik.

—

Könyvészet. — Megjelent és beküldetett: „A Székelyföld leirása“ Orbán Balázstól; III. kötet, 3 önálló és 53 szövegképpel, bolti ára 4 frt. E mü hazánk ismerete tekintetében a legfigyelemreméltóbbak közé tartozik, mert egy érdekes, s mégis alig ismert vidékét mutatja be avatott tollal, és szép rajzokkal. Szerző daczára a nehézségeknek igéri a 4 kötet sajtó alá bocsátását is, mely tartalmazni fogja Marosszéket s erre külön előfizetést nyit 2 frt 50 krral.

— „Az erdélyi muzeumegylet évi tudósitása 1866—1867-ról“ kiadja Finaly Henrik titkár. Tartalma: az egylet és a muzeum történelmének vázlata, közgyülési jegyzőkönyvek, és az egylet igazgató, alapitó és adakozó, összesen 1691 tagjának névsora.

— „Komáromi napok 1849-ben, Klapka György honvédtábornok alatt,“ irta Hamary Dániel. Ez irat, mint szerző mondja, egyszerü, de hü képe akar lenni ama nagy napoknak; kezdődik a leirás Klapkának azon napi parancsával, melyben a vár parancsnokává lett kineveztetését tudatja, s végződik azon napi parancscsal, melyben 1849. october 3-án a vár feladását közli a csapatokkal. Érdekesen irt sorok, érdekes szép napokról.

— „Magyar nyelvtan.“ Irta Halász Nándor. „A különleges természettani földrajz alapvonalai.“ Készitette Berecz Antal. „A mennyiség- és természettani földrajz alapvonalai.“ Készitették Berecz Antal és Lutter János. — Mindhárom mü röviden összefoglalva adja az illető tárgyat, s főkép iskolai használatra alkalmas.

Csáthy Károly bizományában, Debreczenben megjelent: Révész Robertson: „Egyházi beszédek.“

— Répászky József, enyiczkei plébános előfizetést hirdet, tótok számára irt egy ily czimü magyar nyelvtanra: „Mluvnica jazyka uherského.“ Hazánk felső vidékén, a népesedési mozgalmaknak a magyar elemre nézve kedvezőtlen viszonyai folytán, csak örömmel üdvözölhetünk egy ily könyvet, mely a magyar nyelvnek tót ajku polgártársaink közt történendő terjesztésének ez idő szerint más tankönyv nem lévén kéznél — egyedüli eszköze leend. Különösen a tótajku iskolákban nélkülözhetetlen tankönyv leend. A 8—10 ivre terjedő müvecske f. évi sept. 20-án kerül ki a sajtó alól. Ára: 30 kr. Az előfizetési pénzek aug. végeig szerzőhöz küldendők, Enyiczkére (u. p. Kassa.)

—

= (**Mongkut siami király.**) Hátsó India országai közt Siam az, mely a nélkül nyilt meg az europaiak előtt, hogy belzavarok s külbonyodalmak bekövetkeztek volna. Ezen átmenet az elzárkozottságból a népek nagy életébe, hogy oly békésen folyt le, az a nemrég meghalt Mongkut király érdeme. Ő trónra, mely születésjognál őt illette, nem volt nevelve. Midőn atyja 1825-ben meghalt, igazi keleti hárem-ármány megfosztá őt a koronától, mely azután mostoha fivéréé lőn. Mongkut kolostorba üzetett s ott századnegyedig maradt. Mialatt fivére a trónon a legnagyobb bőségben élt, ő tudományokba mélyedett el s egyikévé lőn a kitünő buddhai tudósoknak. A legfőbb papi méltóság birtokában levén, azt vél e, hogy a külvilággal többé semmi dolga sem lesz, midőn fivére 1851-ben örökösök nélkül meghala. A trónra ekkor Mongkut lépett teljhatalommal a siamiak fölött s azon isteni tisztelettel, mely „a fönséges urat és császárt, az élet urát, a szent fejtetőt, mely parancsol, a föld kerekségének urát, a forgó kerék hatalmas császárát“ az ország szokása szerint megilleti. A tudós szerzetes király korában szükségét érzé az európai tudomány elsajátitásának; e szerint hő szorgalommal tanult, laboratoriumot állittatott magának, zongorázni és ténykepezni tanult. Könyvtárával magánnyomdát kötött össze, melyből évenkint egy állami naptár került ki s annak szerkesztője maga a király vala. Ezen évkönyvben megismertette a siamiakat mindennel, a mit európai könyvek s hirlapokból, vagy beszélgetés közben európai államférfiak és hittéritőktől hallott. Vallásügyekben a legelfogulatlanabb álláspontot foglalta el és szerette kijelölni, a buddha s keresztyén tanok miben hasonlitanak egymáshoz. Miben áll tulajdonkép magasb müveltsége, jól látta és sajnálta, hogy csak féltudós. Öltözéke is félig európai, félig siami vala és skót sipkából, skót harisnyák és honi ruhadarabokból álla. Testőr-amazonait a fensik teljes öltözékében járatta, két neje pedig Párisból hozatta ruháit. Az ország szokásait, melyek minegy megrozsdásodott vaskalitkába zárják a szilaj népet, nem törleszthető el. Meghagyta a rabszolgaságot s a szokásokhoz maga is alkalmazkodék, a mennyiben a fejér elefantnak bemutatta hódolatait s 600 ágyasból álló udvarnéppel környezteté magát. — Keleti zsarnokként nem uralkodott s mindig szelidséget és igazságosságot tanusitott. Haladást európai befolyástól vár, melynek legtágabb tért nyitott. Miután az európai hatalmakkal, 1860 ban a vám-egylettel kereskedelmi szerződéseket kötött, Európába siami követeket küldött. A hittéritőknek azon teljes szabadságot, melyet az idegen kereskedőknek, engedte. Emigy 17. évi uralkodása alatt mindig csak jót akart s hatása gyümölcstelenül bizonyosan nem maradand.

A „Pesti Napló“ magántaviratai.

Bécs, aug. 10. A bir. tanács delegatiójának mai ülésében, a külügyminiszterium központi vezetésére előirányzott költségek és a titkos kiadások részletes tárgyalása alkalmával az összes előirányzat elfogadtatott. Miután több tag egynémely kisebb államokban lévő követségek megszüntetését, és a római nagy követség helyett ügyviselő felállitását kivánta, — Beust indokolja a némely kisebb német udvaroknál lévő követségek szükségét, oda nyilatkozván, hogy a Bécsben levő szász követség megszüntetése iránti szándékról ide nem érkezett még semmi közlés. A Rómára vonatkozó inditványt ellenzi Beust. Azt mondja, hogy az egyházi állam területének nagysága nem határoz semmit.

A kormány Rómával szemben — u. m. Beust — oly állást foglal el, mely a katholikus kormányt méltóságában nem csorbitja. Rómában a dolgok állásának helyesebb ismeretét készitik elő.

A hamburgi, lübecki, brémai, oldenburgi és braunschweigi követségeknek a bizottság által javasolt megszüntetése elfogadtatott; a többi inditványok mind félrevettettek. A diplomatikai költségek és rendkivüli kiadások változatlanul elfogadtattak.

Bécs, aug. 10. A magyar delegatió katonai bizottsága bevégezte munkálatait egész a katonai határőrségig. A bizottság elfogadta azon véleményt, hogy jövőre a katonai ruhanemüek beszerzésénél nem valamely consortiummal kell az egész szükséglet iránt szerződni, hanem egy tetemes részt a nyilvános verseny utján beszerezni.

A katonai budget ordinariumában — a katonai őrvidéket kivéve — az összes törlés 3,730,232 frtra megy.

A ma tartott összes ülésben a külügyi budget 3-ik olvasás után elfogadtatott. Az üzenetek formulázására a bizottság megválasztatott.

Belgrád, aug. 10. A hivatalos lap megczáfolja azon hirt, mintha az osztrák-magyar állammal a szökevények kiadása iránt szerződés köttetett volna.

Madrid, aug. 10. Az egész királyságban létezik carlista banda.

London, aug. 10. A parliament holnap fog végleg elnapoltatni. Gladstone Walmerbe, Clarendon holnap Wiesbadenbe utazik.

Bécs, aug. 10. (Esti zárlat.) Hitel részv 306.60, éjsz. vasut 2302½, államvasut 410—. 1860-ki sorsj. 101.10, 1864-ki sorsj. 122.90, Napoleond'or 9.89—, adómentes kölcsön —.—, lombardi vasut 274.—, magyar hitel részv. 111.— Fr. József v. —, pécsi v. —, anglo-hungarian —, alföldi v. —, zálogkölcs., tramway 193.— Anglo-austrian 409.—, galicziai vasut 263.25 Bankrészv. —, francob. 146.75. Pardubitzi —. Ált. bank —.—. Epitészeti bank —. Bécsi bank —.—. Szilárd.

Berlin aug. 10. Cseh nyug. vasut 94¼. Galicziai vasut 109—. Állam vasut 226¾. Ön-